

"Hazret-i Muhammed (a.s.m.) öyle bir zattır ki, azamet-i mâneviyesinden dolayı sath-ı arz, o zatın mescid-i aksâsıdır. Mekke-i Mükerrerme onun mihrabı, Medine-i Münevvere onun minber-i fazl-ı kemalidir." Neye binaen bu şekilde bir sıralama yapılmış?

"Hazret-i Muhammed (a.s.m.) öyle bir zattır ki, azamet-i mâneviyesinden dolayı sath-ı arz, o zatın Mescid-i Aksâsıdır. Mekke-i Mükerrerme onun mihrabı, Medine-i Münevvere onun minber-i fazl-ı kemalidir. Cemaat-ı mü'minîne en son ve en âli imam ve nev-i beşerin hatîb-i şehîridir; saadet düsturlarını beyan ediyor. Ve bütün enbiyânın reisidir; onları tezkiye ve tasdik ediyor. Çünkü, dini bütün dinlerin esasatına câmidir. Ve bütün evliyânın başıdır; şems-i risaletiyle onları terbiye ve tenvir ediyor."(1)

Peygamber Efendimiz (a.s.m) ve ümmeti için bütün dünya bir mescit hükmündedir. Mekke bu mescidin mihrabı, yani kible ve ibadet yönüdür. Medine ise minberidir. Yani Peygamberimiz (a.s.m) İslam dinini insanlığa Medine'den talim ve terbiye ettirdi demektir.

Peygamber Efendimiz (asm), Hz. Âdem (a.s)'den bu yana bütün iman ehline imamdır, önderdir. Dini ve hitabı bütün insanlığadır. Bütün peygamberlerin reisi ve lideridir. Bütün evliyaların efendisidir. Peygamberler ve evliyalardan oluşmuş zikir halkasının başıdır. Geçmiş peygamberler onun kökü ve esası, ona tabi olan evliya ve asfiyalar ise onun meyve ve neticeleri hükmündedir. Bütün peygamber ve evliyalar, gösterdikleri binlerce mucize ve kerametlerle onun davasını tasdik ve ispat ediyorlar.

Mescid-i Aksa, Müslümanların ilk kiblesi ve en kutsal sayılan üç mescidden biridir.

Mescid-i Aksa'nın asıl adı Ârâmîce Beth makdeşa, İbrânîce Beth ha-Mikdaş ve Arapça **Beytülmakdis** olup **"mukaddes ev"** demektir; ilk kuruluşundan beri taşıdığı bu ad sonradan şehrin tamamını kapsamına almıştır.

Şehir için Müslümanların benimsediği **Kudüs** adı da aynı kökten gelmekte ve aslında şehri değil mabedi ifade etmektedir.(2)

İslam alimleri, Kur'an-ı Kerîm'de **"el-Mescidü'l-aksa"** adıyla anılan ve çevresinin

mübarek kılındığı belirtilen yerin (*İsrâ 17/1*) **Beytülmakdis** olduğu konusunda ittifak halindedir.(3)

Mescid-i aksa ile **Beytülmakdis** isimleri beraber düşünülüğünde hem kudsi ve yüksek hem de en uzak en irak anlamına gelir.

Buna göre, sanki bütün dünya Peygamber Efendimiz (asm) için kudsi ve yüksek bir mescit hükmündedir, denilmek isteniyor.

Bu cümlelerin kalıp olarak yeryüzünün en önemli üçüncü mescidi olan Mescid-i Aksa'yı hatırlatması çok manidardır.

Dipnotlar:

(1) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Reşhalar.](#)

(2) bk. Minhaci, *İthafü'l-ahissa*, Kahire 1982, 1/93 vd.

(3) bk. Nevevî, *Tehzîb*, Beyrut 1416/1996, 3/327.